

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 99/03-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2003 predbežne prerokoval sťažnosť STARVYS, s. r. o., Daxnerova 13, Filákovo, zastúpenej advokátom JUDr. P. K., B. B., ktorou namietala porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20, čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vydaním poverenia na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 a uznesením Okresného súdu v Lučenci sp. zn. Er 848/01 z 15. októbra 2002 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému 18. apríla 2001 súdnym exekútorom Mgr. J. Ď. pod sp. zn. EX 26/01, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť STARVYS, s. r. o., v časti, ktorou namietla porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vydaním poverenia na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 a uznesením Okresného súdu v Lučenci sp. zn. Er 848/01 z 15. októbra 2002 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému 18. apríla 2001 súdnym exekútorom Mgr. J. Ď. pod sp. zn. EX 26/01 **o d m i e t a**.

2. Sťažnosť STARVYS, s. r. o., v časti, ktorou namietla porušenie základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. Er 848/01 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie prijíma na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnosť

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2002 doručená sťažnosť STARVYS, s. r. o., Daxnerova 13, Fil'akovo (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. K., B. B., ktorou namietala porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20, čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) vydaním poverenia na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 a uznesením Okresného súdu v Lučenci (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Er 848/01 z 15. októbra 2002 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému 18. apríla 2001 súdnym exekútorom Mgr. J. Ď. pod sp. zn. EX 26/01.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti uviedla:

„Predmetom sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky je v prvom rade namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie postupom Okresného súdu Lučenec a súdneho exekútora Mgr. J. Ď. v konaní, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod č. k. Er 848/01.

Právo na spravodlivé súdne konanie je garantované jednak článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení jeho dodatkov (ďalej len Dohovor), jednak článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovateľ sa naďalej pridrižiava skôr uvedených argumentov, ktoré stručne zhrňam nasledovne:

Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. na prejednanie v primeranej lehote bolo porušené tým, že námietky sťažovateľa boli vznesené 14. 5. 2001, exekútor sa k nim vyjadril 17. 5. 2001, pričom Okresný súd Lučenec o námietkach rozhodol až 15. 10. 2002. V danej veci sa jedná o exekučné konanie, kde nie je predpoklad zložitej právnej kvalifikácie, komplikovaného dokazovania či iných skutočností, ktoré by mohli nepriaznivo vplyvať na dĺžku trvania súdneho konania.

Ohľadom ďalšieho porušenia práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uvádzam nasledovné pochybenia v predmetnom exekučnom konaní:

Okresný súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia nepostupoval v súlade so zákonom, vyzval exekútora na doplnenie podania a poskytol mu poučenie napriek tomu, že tento nebol účastníkom konania, čím porušil rovnosť účastníkov. Súd mal v rámci vlastnej iniciatívy skúmať, či sú splnené všetky podmienky na vydanie poverenia. Vydal však poverenie napriek tomu, že písomnosti exekútora nemali predpísané náležitosti v zmysle výnosu Ministerstva spravodlivosti č. 7903/95-50 a trpeli vadami, ktoré sťažovateľ namietal.

Návrh na vykonanie exekúcie sťažovateľovi nebol do dňa podania sťažnosti na Ústavný súd doručený.

Okresný súd sa pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii, ako aj pri rozhodovaní o námietkach proti trovám konania žiadnym spôsobom nevysporiadal s tvrdeniami sťažovateľa o dni doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, o označení povinného či o výške sumy tvoriacej predmet exekúcie. Následne bez opory v dokazovaní rozhodol o tom, že námietky boli podané oneskorene, hoci táto skutočnosť bola medzi účastníkmi sporná. Pri rozhodovaní o námietkach rozhodoval súd na základe vyjadrenia exekútora, pričom tento bol účastníkom konania len v časti týkajúcej sa trov exekúcie. Rovnako sa žiadnym

spôsobom nevysporiadal s rozporom ohľadne špecifikácie istiny a príslušenstva, tak ako boli uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie, žiadosti o vydanie poverenia a vydanom poverení, v nadväznosti na trovy exekúcie.

Uznesenie Okresného súdu zo dňa 15. 10. 2002, ktorým bolo rozhodnuté o námietkach sťažovateľa, nebolo sťažovateľovi riadne doručené, a nemohlo sa teda stať právoplatným. Súd ho napriek tomu doručil exekútorovi, ktorý vydal príkaz na vykonanie exekúcie.

Exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych rozhodnutí. Ďalším orgánom štátnej moci, ktorý dohliada na správnosť a zákonnosť jeho postupu je súd. Jediným opravným prostriedkom proti priebehu exekučného konania sú námietky, voči ktorým povinný nemá v prípade nevyhovenia žiadny riadny opravný prostriedok. Rovnako mu zákon nepriznáva ďalší opravný prostriedok proti činnosti exekútora po rozhodnutí o námietkach.

Z uvedených skutočností vidí sťažovateľ porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 6 Dohovoru. Tým, že súd námietkam nevyhovel a ani z úradnej moci nezabezpečil odstránenie väd postupu exekútora, došlo k porušeniu práva podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy SR tým, že mu bola uložená povinnosť nad rámec zákona a k porušeniu práva podľa čl. 20 ods. 1, 2 a 4 Ústavy tým, že došlo k nezákonnému zasahovaniu do jeho vlastníckych práv.

Návrh na odklad exekúcie podaný nebol, nakoľko sťažovateľ od počiatku namieta samotný základ exekúcie a jej nezákonnosť. Navyše nie sú splnené podmienky na povolenie odkladu exekúcie. Nie je preto dôvod žiadať o jej odklad z dôvodov uvedených v § 56 zákona č. 233/1995 Z. z.

Návrh na zastavenie exekúcie bol zo strany sťažovateľa uplatnený už v podaných námietkach. Pokiaľ exekúcia trpí vadami, ktoré sťažovateľ namieta, súd mal tieto v priebehu konania skúmať a v prípade, že by ich uznal za opodstatnené, alebo by vady sám

zistil, mal z úradnej moci konanie zastaviť. Toto pochybenie nie je možné vykladať v neprospech sťažovateľa, tým skôr, že súd mal z jeho podaní vedomosť o vadách exekúcie a na nezákonnosť postupu bol upozornený.

Na základe uvedených skutočností, s poukazom na zmenený skutkový stav (existujúce rozhodnutie o námietkach) sa sťažovateľ domáha, aby Ústavný súd vo veci rozhodol nasledovným nálezom:

- 1. Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 porušené bolo.*
- 2. Právo sťažovateľa na spravodlivú súdnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé prejednanie nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 porušené bolo.*
- 3. Právo sťažovateľa na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 porušené bolo.*
- 4. Právo sťažovateľa podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. Er 848/01 porušené bolo.*
- 5. Uznesenie Okresného súdu v Lučenci č. k. Er 848/01 zo dňa 15. 10. 2002 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.*
- 6. Poverenie Okresného súdu v Lučenci na vykonanie exekúcie č. 5606*013819 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.*
- 7. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Lučenci povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.*

8. Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 10.448,- Sk advokátovi JUDr. P. K., B. B. do 15 dní od právoplatnosti nálezu.

Advokát si uplatnil aj náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby podľa § 13 ods. 8 Vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z., každý v hodnote 4.270,- Sk + 20% DPH + 100,- Sk RP, teda spolu 10.448,- Sk“.

II.

Odmietnutie sťažnosti namietajúcej porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a),
čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

Sťažnosť proti povereniu na vykonanie exekúcie

Sťažovateľka podala sťažnosť v jej pôvodnom znení 21. augusta 2002, ktorú viackrát dopĺňala, naposledy podaním z 13. februára 2003. Táto sťažnosť je podaná proti dvom úkonom v súdnej exekúcie, ktoré urobil okresný súd:

- a) povereniu na vykonanie exekúcie č. 5606*013819, ktoré vydal okresný súd súdnemu exekútorovi 6. apríla 2001, o ktorom sa sťažovateľka dozvedela najneskôr z upovedomenia o začatí exekúcie, t. j. 6. mája 2001,
- b) proti uzneseniu okresného súdu z 15. októbra 2002 sp. zn. Er 848/01, ktoré bolo napadnuté v konaní pred ústavným súdom podaním z 28. novembra 2002.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty

je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka sa dozvedela o poverení na vykonanie exekúcie v máji 2001 a do podania sťažnosti uplynula zákonom ustanovená lehota na podanie sťažnosti. Ústavný súd ešte pripomína, že v máji 2001 sa mohla sťažovateľka brániť proti takému úkonu v exekučnom konaní len podnetom na začatie konanie podľa čl. 130 ods. 3 ústavy v znení účinnom do 1. júla 2001, čo taktiež neurobila. Tento nedostatok nemôže kvôli zákonom ustanovenej lehote naprávať podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Preto sťažnosť proti povereniu na vykonanie exekúcie bola odmietnutá ako oneskorene podaná (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – princíp spravodlivého procesu v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

Sťažovateľka namietla porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) - spravodlivé prejednanie vecí a spravodlivú súdnu ochranu - v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu o nevyhovení námietkam proti upovedomeniu o začatí exekúcie a proti trovám exekučného konania, pretože nepovažovala závery okresného súdu za správne a zodpovedajúce zákonu. Preto okrem vyslovenia porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru požadovala aj zrušenie uznesenia z 15. októbra 2002.

Ústavný súd pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov môžu byť zmenené, prípadne zrušené zásadne len z dôvodov uvedených v Občianskom súdnom poriadku a iba na základe riadnych, prípadne mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré majú účastníci konania k dispozícii v rámci všeobecného súdnictva. Úlohou ústavného súdu však nie je zastupovať alebo alternovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje len na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou.

Uznesenie okresného súdu o nevyhovení námietkam a zamietnutí námietok proti trovám exekučného konania nie je podľa platného právneho stavu napadnuteľné žiadnym opravným prostriedkom. Vyplýva to z § 50 ods. 4 Exekučného poriadku, ktorý vylučuje v takom prípade odvolanie.

Rozhodovanie o námietkach v exekučnom konaní je rozhodovaním o tom, či je alebo nie je prípustná exekúcia. Dôvody neprípustnosti obsahuje § 50 ods. 1 Exekučného poriadku. Okresný súd o námietkach sťažovateľa rozhodol tak, že im pre ich neopodstatnenosť nevyhovel a námietky proti trovám exekučného konania zamietol pre ich oneskorenosť. Okresný súd odôvodnil napadnuté uznesenie tak, že námietky sťažovateľa nemajú žiaden vzťah k obsahu možných námietok podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, keď uzavrel, že procesné úkony exekútora boli vykonané v súlade so zákonom, povinný je v exekučnom konaní povinný strpieť obmedzenie vlastníckeho práva [§ 47 ods. 2 písm. b) Exekučného poriadku] a napokon povinný, aj keď tvrdil, že sa nevyhýba splneniu svojho záväzku, ktorý je nútene vymáhaný, nepredložil žiaden dôkaz o tom, že oprávnenému záväzok plnil.

Ústavný súd zdôrazňuje, že do pôsobnosti všeobecného súdu z dôvodov tvrdených sťažovateľom môže zasiahnuť len vtedy, ak by jeho rozhodovanie (a jemu predchádzajúci postup) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

V danom prípade tomu tak nie je. Okresný súd ako exekučný súd sa vyrovnal s námietkami uvedenými v podaní sťažovateľky. Jeho závery sú v súlade so základným princípom súdnej exekúcie, podľa ktorého povinný zodpovedá za splnenie exekučne

vynútiteľných povinností na plnenie celým svojím majetkom, s výnimkami, ktoré ustanovuje výslovne zákon.

Ak by sťažovateľka bola toho názoru, že exekúcia sa vedie proti takej časti jej majetku, ktorá nepodlieha exekúcii, resp. že vymáhanú pohľadávku splnila dobrovoľne, mala k dispozícii účinný prostriedok ochrany jej základných práv (vrátane tých, ktorých porušenie namieta v tomto konaní), ktorým je návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku (jej návrh na zastavenie exekúcie zo 14. mája 2001 posúdil okresný súd ako súčasť námietok), pričom o takom návrhu rozhoduje nielen prvostupňový, ale aj opravný súd, s výnimkami uvedenými priamo v zákone.

Ústavný súd netvorí súčasť systému všeobecného súdnictva, a preto na základe sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže zrušovať rozhodnutie všeobecného súdu iba z dôvodu, že s ním sťažovateľka nie je spokojná, ak navyše sťažovateľka mohla pokračovať v ochrane základných práv, ktorých porušenie namietala, uplatnením ďalšieho účinného právneho prostriedku ochrany (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) – podaním návrhu na zastavenie exekúcie, a to pred rozhodnutím aj po rozhodnutí o námietkach podaných proti upovedomeniu o začatí exekúcie.

Z toho dôvodu ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (spravodlivé prejednanie veci a spravodlivú súdnu ochranu) v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu o nevyhovení námietkam proti upovedomeniu o začatí exekúcie a proti trovám exekučného konania, po predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

Konanie bez zbytočných prietáhov a rozhodovanie v primeranej lehote podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľka v časti sťažnosti namietla porušenie základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. Er 848/01 o námietkach proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanému súdnym exekútorom Mgr. J. Ď. pod sp. zn. EX 26/01 18. apríla 2001.

Ústavný súd zistil, že táto časť sťažnosti spĺňa ústavne a zákonom ustanovené predpoklady na jej prijatie na ďalšie konanie, a preto rozhodol tak, že túto časť sťažnosti v rozsahu vymedzenom vo výroku tohto uznesenia prijíma na ďalšie konanie (§ 25 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2003